

סיכום עונת 2011/12

מאפייני עונת 2011/12 בהדרים

- א. יבול גבוה, (580 אלף טון), לאחר עונת שפל.
- ב. מצב כלכלי קשה בחלק ממדינות אירופה (יוון, ספרד, איטליה, פורטוגל) שהקרין על כל השוק.
- ג. עודפים גדולים מאוד של אשכוליות מחצי כדור הדרומי שהשפיעו בצורה קשה על הביקושים והמחירים של התוצרת שלנו.

יצוא

למרות תוצאה כמותית יפה (היצוא הסתכם ב- 178,000 טון), היצוא סבל מפדיון נמוך יותר ממה שהורגלנו בשנים האחרונות.

התלות הגדולה שלנו בשוק האירופי (90% מהיצוא הולך לאירופה + רוסיה), הכבידה על יצוא ההדרים בישראל בעונה האחרונה מכמה סיבות:

- א. עודפי אשכוליות עצומים מחצי כדור דרומי שגרמו לביקוש נמוך לתוצרת הישראלית ולתמורות נמוכות / שוות למחיר התעשייה לפחות עד לחודש פברואר.
- ב. בשל הלחץ בשווקים במערב אירופה, נוצר לחץ גדול יותר על השוק הרוסי, והתחרות הכבידה גם על שוק זה המהווה מוצא ל- 21.5% ליצוא ההדרים מישראל, וישנם מוצרים כמו מיכל, נובה, מינאולה, מירב, אורה ועוד שזה להם המוצא היחיד.

טבלה 1 – השוואת יצוא ההדרים מישראל בשש העונות האחרונות, לפי משפחות

משפחה	2006/7	2007/8	2008/9	2009/10	2010/11	2011/12
תפוזים	35,180	30,396	26,997	21,753	12,464	13,007
אשכוליות	82,130	81,110	85,180	84,418	82,731	77,817
קליפים	51,641	50,112	54,695	67,984	56,269	83,252
לימונים	2,316	4,024	1,988	1,877	501	834
אחרים	5,957	6,417	4,716	3,206	3,031	3,064
סה"כ	177,224	172,059	173,576	179,238	154,996	177,974

הסיבות המוזכרות לעיל, נראות היטב בטבלה המסכמת את היצוא. יצוא האשכוליות ספג מכה קשה, וניכרת הירידה הגדולה במשפחה זו. המצב הוא אף גרוע מזה, שכן בזן פומלית היתה שנה מוצלחת מאוד מבחינה כמותית, והיצוא גדל מ 12 אלף טון למעל 15 אלף טון, כך שהירידה באשכוליות הלבנות והאדומות, היתה אף גדולה ממה שנראה בסיכום.

בקליפים היתה שנת שפע וכמות שיא של כל הזמנים ביצוא. מי שמוביל את הגידול הוא כמובן הזן "אור", ממנו יוצאו 46.5 אלף טון. ה"אור" סבל השנה מ"קללת השפע", כאשר היבול הגבוה היטה את הרכב גודל הפרי כלפי מטה, דבר שגרם לירידה בתמורות למגדלים. בניתוח המחירים (שלא השתנו כמעט כלל לעומת שנה קודמת) והפדיון שפדה הפרדסן נראית העונה ירידה של \$200 לטון ברוטו לעומת שנה קודמת רק בגלל השפעת גודל הפרי (ממוצע של \$900 לטון בעונה קודמת לעומת \$700 השנה).

ההכנסה לפרדסן עבור פרי גדול (60-75 מ"מ) היא פי שלושה מפרי קטן, כלומר, עבור 3 טון פרי קטן הפרדסן יפדה אותו פדיון עבור 1 טון פרי גדול (בלי להתחשב בהוצאות קטיף נחסכות). הפרדסנים חייבים להבין חשבון זה ע"מ למקסם את הכנסותיהם.

הפרדסן חייב להבין כי בעתיד הלא רחוק, כאשר כמויות הפרי של זן זה יוכפלו ויושלשו, לפרי שמתחת לגודל 60 מ"מ, לא יהיה שוק כלל, ולכן חשוב כבר היום להפנים את המצב, ולייצב את היבולים, כך שנגיע עם פרי מתאים.

נקודה חיובית וחשובה שבולטת העונה ביצוא, היא העליה הכמותית המשמעותית ביצוא ליעדים מחוץ לאירופה.

למזרח הרחוק – יפן, סין, קוריאה, אוסטרליה וסינגפור יוצאו השנה 8,250 טון.

לצפון אמריקה – ארה"ב וקנדה יוצאו השנה 7,530 טון.

יחד עם יעדים רחוקים אחרים כמו דרום אפריקה וארגנטינה, היצוא מחוץ ליבשת אירופה הגיע לכדי 17.5 אלף טון שמבחינה כמותית, הוא הישג יפה, אך עדין מהווה רק 10% מכלל היצוא.

אני צופה גידול ביצוא ליעדים אלו, שמהווים אלטרנטיבה לשוק האירופי הקשה, אך מעמידים אתגרים קשים ליצואנים, הן מבחינת הלוגיסטיקה המורכבת והן מבחינת הדרישות הפיטוסניטריות.

שוק מקומי

השוק המקומי התנהג השנה בצורה סולידית.

הפרי האיכותי והגדול פדה מחירים טובים ונתן תחרות ליצוא, בעוד לפרי קטן היו ביקושים נמוכים ומחירים בהתאם.

כמות הפרי ששווקה לשוק המקומי היתה 170 אלף טון.

ניתן לציין מצד אחד את הביקושים והמחירים הטובים שהיו לתפוזים (טבוריים למיניהם, שמוטי וולנסיה), ומצד שני את עודפי התוצרת שהיו בלימונים, ש"ריסקו" את המחיר וגרמו למרבדים של פרי שנשר ולא נקטף בפרדסי הלימונים.

תעשייה

לפרי המעובד לתעשייה היתה שנה טובה, אחרי מספר עונות קשות.

מבחינה כמותית, התעשייה נהנתה מהמשבר ביצוא האשכוליות, וכפי שניתן לראות מטבלה 2, קלטה כמות תוצרת הגבוהה מארבע העונות הקודמות, כאשר האשכוליות מהוות את עיקר הכמות.

טבלה 2 – כמות ההדרים שנקלטה בתעשייה, בשמונה העונות האחרונות, לפי משפחות

מין	2004/5	2005/6	2006/7	2007/8	2008/9	2009/10	2010/11	2011/12
תפוזים	77,000	58,850	83,750	42,121	53,500	45,772	24,634	38,092
אשכוליות	160,000	165,200	156,750	144,241	141,674	107,076	88,182	153,008
קליפים	47,000	33,000	38,500	24,135	25,408	26,840	23,037	37,723
לימונים	6,000	4,400	4,000	1,600	2,728	2,515	2,368	2,631
סה"כ	290,000	261,450	283,000	212,097	223,310	182,203	139,906	231,602

ניתן לציין לטובה כי השנה מחירי התעשייה היו מהגבוהים שידענו בשנים האחרונות, והיוו אלטרנטיבה למחירי התוצרת הטרייה ובמיוחד לאשכוליות בתחילת ומרכז העונה ולפרי הקטן מהזנים האחרים, לאורך כל העונה.

בהקשר זה, צריך להזכיר שוב את ענף הלימונים שכמעט אין לו אלטרנטיבה אחרת, מלבד שיווק פרי טרי לשוק המקומי, ובכל פעם שנוצר עודף ייצור (אפילו קטן), כמות עצומה של תוצרת הולכת לאיבוד. מצב זה הוא בלתי נסבל וצריך להיפתר באחת משתי הדרכים הבאות – או פיתוח ערוץ שיווקי נוסף (תעשייה, יצוא), או תכנון מוקפד יותר למניעת עודפי תוצרת באין אלטרנטיבה שיווקית.

הבעת תודה והוקרה

ברצוני לסיים את סיכום העונה בהבעת תודה והוקרה לאנשים שלא כל כך מוכרים לפרדסנים , אך עושים עבודה ברוכה וטובה לטובת הענף.

ברצוני להביע את תודת הענף לצוות בקרת הפרי ליצוא – אנשי האגף להגנת הצומח ובקרת , בראשות רן בן דוד , אסיה , ווהאב , אמנון ועוד רבים וטובים אחרים , שעושים שרות מצוין לטובת ענף ההדרים , בשמירת הסטנדרטים של הפרי ליצוא.

מה לעשות , אנחנו בעייתיים בנושא בקרת עצמית ושמירה על כללים . החבר'ה של רן עוזרים לנו לשמור על עצמנו , אחרת היינו מתרסקים מזמן.

יצוא ההדרים הוא גולת הכותרת וספינת הדגל של הענף. לך תבדוק ש 46.5 אלף טון של אור שמיוצאים ע"י 23 יצואנים שונים הם באיכויות טובות , שמתאימות לדרישות המינימום שנקבעו.

הרי מספיק אחד ש"יזיף" באיכויות בכדי שכולם יסבלו נזקים עצומים (בעיקר כיום כאשר כולם מכותבים לכל המידע).

לא ארבה במילים ורק אזכיר כי השנה נפסלו 100 משטחים של פרי שסומן כ"אור" והיה למעשה "אורה", והיו עוד מקרים רבים של פסילות בגלל איכות – כל פסילה מוצדקת ובמקום !!!

אז למרות שזה כואב למי שנפגע , בשם אלו שנהנים מהתוצאות ובשם כל הענף – **יישר כח !!!**